

Bilaga A – Ögontryckssänkning med mannitol

Mannitol kan användas för att sänka ett förhöjt intraokulärt tryck och det används oftast i de svårare fallen. Oftast behandlas ett förhöjt intraokulärt tryck först med trycksänkande ögondroppar och acetazolamid (Diamox) eller glycerol.

Mannitol har en osmotisk effekt och passerar inte blod-hjärnbarriären eller blod-retinabarriären. Det ökar osmolaliteten i plasma och drar ut vätska från det intracellulära till det extracellulära rummet. Därmed minskar ögontrycket och det intrakraniella trycket. Därför har mannitol sämre effekt på silikonoljefyllda ögon.

Dosering

Standarddos: 500 ml mannitol (= 75 g, ungefär 1 g/kg kroppsvikt) ges intravenöst och infunderas under 30–60 minuter. I svåra fall kan doseringen ökas till 2 g per kg kroppsvikt vilken infunderas under 60 minuter.

Ge mannitol som premedicinering 1–1,5 timme innan operation för att uppnå maximal effekt.

Upprepad infusion bör övervägas med försiktighet eftersom det är oklart hur ofta det kan ges då det saknas specifika ögonstudier kring hur ofta mannitol kan ges. Vid täta upprepade doser minskar effekten, eftersom mannitol stannar kvar i kroppen och den osmotiska gradienten avtar. Halveringstiden är enligt FASS två timmar hos vuxna. En neurokirurgisk studie har visat kvarstående effekt efter sju dygns upprepade behandling med bolusdoser om 150 ml x 6/dygn, alltså nästan 500 ml x 2/dygn. Detta kan leda till störningar i natrium-kaliumbalansen, som därför måste följas.

Kontraindikationer

Det är kontraindicerat att ge mannitol vid:

- överkänslighet mot mannitol eller mot något hjälpämne
- svår hjärtsvikt
- anuri på grund av postrenal obstruktion
- ödem med höggradig kapillärskörhet eller membranpermeabilitet
- svår lungstas eller lungödem
- aktiv intrakraniell blödning, förutom under kraniotomi
- hyperosmolärt syndrom
- allvarlig uttorkning.

Vidta försiktighet gällande äldre patienter med njur-, hjärt-, eller lungsvikt och konsultera medicinjouren innan behandling med mannitol.

Graviditet

Mannitol rekommenderas inte under graviditet.

Amning

Amning ska avbrytas under behandling med mannitol.